СВОБОДА
УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК
УРЯДОВИЙ ОРҐАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 54. Джерзи Сіти, Н. Дж., вівторок, 6 березня, 1934.
VOL. XLII. No. 54. Jersey City, N. J., Tuesday, March 6, 1934. THREE CENTS

СКРІПЛЕННЯ РОБІТНИЧОЇ РАДИ

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт розділив Краеву Робітничу Раду від Уряду Відбудови Краю та перемінив її в самостійне урядове тіло, котрого рішення не підлягають розглядови другого тіла, як вищого.

Рівночасно президент додав до Ради 5 нових членів, наслідком чого вона буде всилі виконувати справніше свою роботу.

Рада покликала до відповідальности чотири підприємства, котрих робітники закидають нарушення прав робітників до колективної умови про працю.

ВАЖНЕ РІШЕННЯ ПРО РОБІТНИЧІ ПРАВА.

ВАШИНГТОН.—Так звана нафтова адміністраційна рада видала далекосягле рішення про права робітників до колективних умов з підприємцями.

Розвязуючи спір між одним нафтовим підприємством та його робітниками, рада рішила, що звичайно робітників підприємства представляє юнія, котру робітники вибрали своєю представницею. Одначе не в кождім випадку треба аж виборів для вирішення питання. Коли уряд може в інший спосіб упевнитися, кого робітники хочуть мати своїм представником, то рада може й без виборів приняти цей чинник за представника.

ПРЕЗИДЕНТ ВИТАЄ ЗАЦІКАВЛЕННЯ НАРОДУ ПОЛІТИКОЮ.

ВАШИНГТОН. — З нагоди надання йому почесного титулу доктора прав Американським Університетом президент Рузвелт виголосив промову, в котрій підносив якнайважніше явище сучасного політичного життя Америки зацікавлення народу політикою. Це зацікавлення дає йому запал до дальшої праці та запевняє його, що американський нарід потрафить розвязати не тільки всі трудноці теперішньої кризи, але й усі інші труднощі, які йому станутъ на дорозі в будучности.

В КОНГРЕСІ НАЗРІВАЄ БОРОТЬБА ЗА МИТО.

ВАШИНГТОН. — Проти пропозиції демократів надати президентови необмежену владу в справі мит на заграничні товари починає зростати републиканська опозиція. Перший раз починають зазначуватися старі партійні лінії. Навіть демократи зі східних стейтів, які мають високо розвинені промисли, потрохи схиляються за републиканцями та радять далеко йдучі зміни в пляні президента.

За цю справу сподіваються завзятої боротьби в конгресі.

ВЕЛИКА КОНФЕРЕНЦІЯ В СПРАВІ КОДЕКСІВ.

ВАШИНГТОН. — На конференцію в справі кодексів, що починається в понеділок, заповіли свій приїзд коло 4,000 осіб.

Щоби перевести конференцію з користю для загальної справи, уряд плянує поділити її на 5 відділів, а рівночасно обмежити промови головних бесідників до 15 мінут, а промови дискутантів до 10 мінут.

БАНДИТ УТІК З „ВЯЗНИЦІ, З ЯКОЇ НЕ МОЖНА ВТЕКТИ".

КРАВН ПОЙНТ (Індіяна). — З місцевої стейтової тюрми втік у суботу відомий опришок Джан Дилинджер.

З деревляним револьвером у руці він застрашив сторожів, вязниці, замкнув їх і 13 вязнів в одній келії, а потім добувся з тюрми та втік зі ще одним вязнем, Мурином Гербертом Янгбладом.

За ним у погоню пустилася поліція чотирох стейтів.

ЗАМОТАНА ЛЮБОВНА СПРАВА ПЕРЕД СУДОМ.

ҐРІНВУД (Місісіпі). — Перед судом присяжних ставала тут як обжалована за вбивство лікарка д-р Сара Рут Дін. Прокураторія закидала їй, що вона отруїла свого любовника, д-ра Джана Престона Кенеді, коли цей заявив, що її не любить, а хоче вернутись до своєї розведеної жінки. Кажуть, що вона вбила любовника, давши йому отруї до горівки.

Обжалована боронилася, що вона не любила д-ра Кенеді, а любила капітана Мола та мала за нього виходити замуж. Через те вона й не мала мотиву для вбивства.

Розправа тревала 5 тижнів. Обжалована держалася підчас неї дуже спокійно. Лава присяжних суддів у своїм рішенню не дала, видно, віри обжалованій, але, признавши її винуватою після обжалування прокураторії, назначила їй як кару досмертну вязницю. Почувши присуд суддів, розведена жінка вбитого кинулася на шию прокураторові та пустилася дякувати присяжним суддям за засудження жінки, котру вона винує за розбиття родинного життя.

АДВОКАТ ПЕРЕД КАРНИМ ТРИБУНАЛОМ.

Дня 17. січня 1934 р. відбулася перед карним трибуналом окружного суду в Станиславові розправа проти станиславівського адвоката Йонаса Шльоми та його жінки, яких прокуратор обвинувачував за те, що затирали сліди злочину. Є це епільоґ процесу проти Парані Ткачук і тов. з Пасічної, надвірнянського повіту, що відбувався перед присяглими суддями в грудні 1932 року. Параня Ткачук була засуджена за те, що з її намови й при її співучасти Василь Псарук і Миксола Лесюк застрілили її мужа Олексу Ткачука. В слідстві в цім процесі найбільше обтяжував Ткачукову Псарук. Одначе на розправі він свої зізнання відкликав. Доходження й слідство виказали, що він це зробив за намовою адв. Шльоми Йонаса, котрий, як оборонець Ткачукової, приходив до вязниці до Псарука, приносив йому папіроси й цукорки й намовляв його не обтяжувати Ткачукової. Крім того обоє обвинувачені намовляли в канцелярії маму Псарука, щоби вона впливала на сина в цім напрямі. На підставі цих даних прокуратура виготовила акт обвинувачення. Після переведеної розправи звільнено обвинувачених від вини й кари.

„РУССКОЄ СЛОВО" РАТУЄТЬСЯ ЦЕРКОВНИМИ ГРІШМИ.

Москвофільське „Рускоє Слово" в Пряшеві, яке появлялося донедавна як тижневик і було фінансоване епископом Ґойдичом та пралатом о. Г. Мартяком з Америки, подає у свойому новорічному 1. числі з дня 2. січня ц. р., що відтепер буде виходити двічі на місяць. У згаданім числі воно оголошує постанову консистора ч. 5,339/33, за підписом епископа, що часопис стає офіціяльним органом пряшівської епархії, на який парохіяльні уряди і церковні школи мають обовязково присилати з церковних кас досить високі передплати.

Замітне, що перше число „офіціоза" не змінило зовсім дотеперішнього свого способу писання, ані русофільської тенденції: розписало передплату для народу, а парохіяльним урядам обіцює консистор засилати урядові постанови в окремих (!) додатках до „Русского Слова". Від 1. січня ц. р. перестав „Душпастир" бути стільним офіціяльним орґаном для пряшівської епархії.

ЩЕ ОДИН ВИПАДОК ВНАСЛІДОК НЕОБЕРЕЖНОСТИ.

В селі Рожковичі, пружанського повіту, 9-літній Олександер Дорофійчук знайшов на полі стару ґранату, яку приніс додому й віддав своїй сестрі Ксені. Дівчина взяла й з цікавости, що там у середині є, стала розбирати. Ґраната вибухла й відірвала дівчині 3 пальці лівої руки.

ВИДОБУВАННЯ КАОЛІНУ НА ВОЛИНІ.

Акційне Тов. „Коалін" проектує розпочати від квітня цього року експльоатацію каоліну на Волині, в селі Дерманка, де це товариство закупило відповідний терен.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

Отсим повідомляємо, що з днем 6 березня 1934 р. номер телефону адміністрації „Свободи" буде змінений з Montgomery 5-0498 **на BErgen 4-0237, а канцелярії У. Н. Союза:** з Montgomery 5-1838 **на BErgen 4-1016.**

Адм. „Свободи".

ЖАХЛИВА СМЕРТЬ У ТРАНСМІСІЇ.

В селі Альба, косівського пов., на Поліссі в паровому млині Калісевича робітник Павло Столбуняк по закінченню праці одягнув плащ і коли проходив коло трансмісії, плащем зачепив за трансмісійний пас, і, діставшись під трансмісію, згинув. Його розірвало на шматки. Частини тіла нещасного порозкидано по стінах машинової галі.

ВКРАЛИ МУРИНА.

У деяких церквах в Оломуці (Чехія) мають при вертепі статуйку Мурина, а під ним напис: „Муринятко вам за лепту подякує". Коли жертводавець вкинув гріш до скарбонки, Муринятко гарненько поклониться. Так скарбонка заповняється грішми.

На вулиці Сокільській в Оломуці знайшли статуйку Мурина зовсім порожну. Якийсь злодій вибрав гроші з Мурина а статую викинув.

В ПАЗУРАХ МЕДВЕДЯ.

В лісі, в урочищі Воробіїв, на Поліссі, відбулося велике полювання на медведя, в якому м. ін. взяв участь князь Радзівіл. До нагінки наняли селян, 45-літнього Петра Волосевича й 20-літнього Олександра Колоновича, які в одному моменті наткнулись на медведя в його берлозі. Звір кинувся на них і обох важко покалічив. Їх відправлено до шпиталю в Лунинці.

УБИВ ЖІНКУ.

В Радванці коло Ужгороду Ян Кремечек, слуга в склепі, вбив свою жінку. Причиною вбивства була невірність жінки, з чого були між подругами постійні сварки. Пізно вночі зголосився вбивник в адвоката і просив поради, що має робити. Адвокат йому порадив, хай зголоситься добровільно на поліції. Кремечек зробив так і тепер сидить у вязниці.

КРІВАВИЙ ПОРАХУНОК.

Панас Бортнюк, мешканець села Личини, камінь-коширського повіту, підчас сварки вдарив свого противника Миколу Левчука так сильно палицею по голові, що цей згинув на місці. Вбивника арештовано.

ОСТОРОГА ДЛЯ ЗЛОДІЯ.

Джосеф Джакона в Ню Йорку, продавець для одної аптикарської фірми, віднісся до поліції з просьбою, щоби вона розголосила осторогу для злодія, що вкрав з його авта 5 фляшок з плином, що виглядає на горівку, а в дійсности є страшною отруєю, яку можна заживати в деяких недугах тільки в сильно розпущенім стані. Поліція вволила волю Джанови й подала до ґазет осторогу для злодія, щоби він не пив напитку, котрий виглядає на горівку й має її смак.

ДО ТЮРМИ ЗА РОБІТНИЧЕ РЕКЕТІРСТВО.

Нюйорський суд засудив на тюрму від пів року до трох літ 4 урядників робітничої юнії, яким доказано, що вони нищили реклямові вивіски, щоби заставити власників робітень наймати тільки юнійних робітників.

ЗУДАРЕННЯ КОРАБЛЯ З КИТОМ.

Команда німецького пасажирського корабля „Бремен", що приїхав у пятницю до Ню йорського порту, оповідає, що корабель ударив на океані своїм передом великого кита. Корабель затрясся, а капітан, побачивши кита, казав звернути трохи з напрямку. Кораблеви не сталося нічого.

ВІДБИРАЮТЬ ДОЗВОЛИ НА ТОРГОВЛЮ АЛЬКОГОЛЕМ.

Стейтова рада контролі торговлі алькольними напитками в Ню Йорку почала відбирати дозволи на цю торговлю від людей і підприємств, які допускаються при тому зловжитків. Між іншими відобрано дозвіл тром гуртовим купцям.

СХОПИВ ПАННУ МОЛОДУ ПІДЧАС ВЕСІЛЬНОЇ ЗАБАВИ.

В селі Раків, повіт Молодечно, трапився такий випадок. Підчас гучного весілля між гостями був якийсь Володимир Прокопієв, котрий — як то кажуть—закохався від першого погляду в... панні молодій. Не беручи під увагу, що вона вже була по шлюбі, Прокопієв вирішив схопити її і втекти з нею до дому. Виждавши аж до хвилини, коли всі весільні гості були зовсім пяні (а між ними і панна молода), Прокопієв випровадив молоду з хати, посадив на свою фіру і повіз до дому. Витверезившись, пан молодий побачив, що хтось украв йому жінку. Зібравши дружбів і весільних ґостей, пан молодий узброїв усіх в порядні буки та поїхав, як лицар, відбивати жінку. У висліді тої гумористичної романтики побито Прокопієва до непритомности, так що його відвезли у дуже зрізному стані до шпиталю в Молодечнім.

КРІВАВА ПОДІЯ В БЕРЕСТІ.

Мешканець Берестя Антоні Мацеєвський почав робити ріжні авантури на вулиці. Коли поліціянт хотів його заарештувати, Мацеєвський кинув у нього вилками. Поліціянт стрілив до авантурника, ранячи його в живіт. Мацеєвського в грізнім стані відвезли до шпиталю.

ЩЕ ДАЛІ МАЯЧАТЬ ПРО СВІТОВУ РЕВОЛЮЦІЮ

МОСКВА (Росія). — З приводу 16 роковин існування СССР відозвався теж Третій Інтернаціонал, про який довго не було ні слиху ні диху. В совітських ґазетах дають вияснення, чому то по капіталістичних краях досі не було большевицьких переворотів. Кажуть, що фашизм є тільки переходовою стадією, яка виказує, що капіталізм уже цілком хилиться до упадку. Фашизм теж упаде і аж тоді підніметься нова революція і знову прийде пора заводити соціялістичну господарку.

Совітські ґазети пишуть далі, що біда з комуністами по інших краях, як от в Америці, що вони тільки споглядають на Москву, а самі не підховують лідерів, які повелиб акцію самостійно. Кажуть, що в Росії зроблено переворот одним способом, а в інших краях треба можливо робити інакше. А як, то це повинні знати большевицькі провідники по ріжних краях. Але, як видно, таких провідників нема.

СВЯТО УКРАЇНСЬКОЇ СОБОРНОСТИ В БЕРЛІНІ.

БЕРЛІН. — Дня 10 лютого скликано заходами Українського Національного Обєднання святочні сходини для відзначення акту з 22 січня 1919 року. На сходини прийшло чимало представників чужинецьких організацій. Голова УНО, Федь. Королів, закликав усіх Українців до внутрішнього обєднання і створення єдиного національного проводу. З чужинців промовляли представники від Азербейджанців, Грузинів і Білорусів. Говорив теж представник „Вільного Козацтва". Представник Туркестанців виправдав свою неприсутність і прислав привіт. Останнє слово виголосив німецький письменник Аксель Шмідт, старий і відомий приятель українського народу. Свято закінчено відспіванням національного гимну.

УКРАЇНЕЦЬ ЧЛЕНОМ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА В ЧСР.

ПРАГА (Чехословаччина). — Найстарше наукове товариство в чехословацькій републиці, „Краловске ческе сполечности наук", вибрало своїм членом д-ра Олександрова Орлова, молодого українського вченого, котрий працює в ділянці ґеольоґії й петрографії. Орлов є доцентом Українського Високого Педагоґічного Інституту, а також доцентом Карлового университету.

ПОМЕР ІНЖІНІР АНДРІЙ КОРНЕЛЛЯ.

ЛЬВІВ. — Помер один з найвизначніших громадян старшого покоління, інж. Андрій Корнелля, член багатьох українських господарських товариств. Покійний належав до одних з найкращих українських патріотів, які завжди памятали за свій нарід. Був одним з перших інжінірів-меліораторів і одиноким фахівцем до меліорації торфовищ. Опублікував з тої ділянки багато ріжних праць ріжними мовами. Видав низку підручників про управу лук і пасовиськ і про їх осушення, а остання його праця була про осушення Полісся; в ній він різко виступав проти кольонізаційних польських намірів. Був знаменитим популяризатором і спід його пера вийшла ціла низка брошур на сільсько-господарські теми. Все те творив він, живучи серед прямо трагічних родинних обставин, які можна зрозуміти хочби по тім випадку, що один з його синів згинув в польсько-українській війні, воюючи по польській стороні. До цеї траґедії причинилася головно та обставина, що Покійний був Українець, а жінка Полька.

АВСТРІЯ СТАЄ ФАШИСТІВСЬКОЮ.

ВІДЕНЬ. — За кілька днів буде проголошена нова австрійська конституція. Вона матиме тільки тимчасовий характер, бо наступна конституція перемінить Австрію в корпоративну фашистівську державу, в якій буде тільки одна робітнича юнія і в якій кооперативи торгуватимуть тільки засобами поживи, а інша торговля перейде назад в руки дрібних торговців. Таке заповів канцлер Дольфус.

ХВАЛЯТЬ РУЗВЕЛТА.

БЕРЛІН. — Німецькі ґазети пишуть, що рік тому в Европі гляділи на президента Рузвелта з недовірям, а сьогодні вважають його особистію, яка піднесла американський престіж на міжнародній арені, а Америку двигнула з економічної руїни.

ПОЛЬЩА СПІШИТЬСЯ ВИЗНАВАТИ.

ТОКІО. — Польський посол дістав поручення з Варшави, щоби розслідити відносини в Манчуку. Це значить, що Прльща зазначує, що вона вже так якби визнала нову державу. Поспішається, бо думає, що може скористає економічно. Та її вже випередили Франція й Англія. Перша вже дістала ріжні концесії, а Англії дадуть і без її поспіху, щоби тільки дістати від неї визнання.

НАЦІ „ПОМУДРІЛИ".

БЕРЛІН. — Кажуть, що наці далі переслідують усіх „лібералів" і Жидів, але нікого не бють, ні не лають, а тільки висувають на місця, які займали „ліберали" і Жиди, своїх людей.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Friday's issue (with Ukrainian Weekly):		Число з пятниці (з анґлійською частю):	
One year	$ 2.00	На рік	$2.00
Six months	$1.25	На пів року	$1.25
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ГОРОХОМ ДО СТІНИ!

Краєві ґазети передрукували промову посла д-ра Дмитра Левицького, голови Українського Клюбу, яку він виголосив у польськім соймі. зприводу дебати над буджетом. У тій промові підкреслив посол Левицький, що польський уряд є відповідальний за те, що діється в Галичині, під чим треба розуміти в першу чергу відповідальність за українську революційну акцію, звернену проти Польщі.

В промові підкреслено далі, що Українці під Польщею мусять будувати ціле своє народнє життя власними силами, опертими виключно на орґанізації нашого народу. І зазначено, що українська молодь береться за революційні вчинки, бо бачить, що з 3,500 українських народніх шкіл осталося лише 125; що в рештках українських ґімназій панує не український, а польський дух; що нема українського університету всупереч постанові сойму; що нашої молоді не приймають до польських високих шкіл, до урядів, а навіть роблять їй перешкоди у вільних професіях, у торговлі й промислі; та що Польща змагає послідовно до того, щоби зіпхнути наш нарід до чимраз підряднішої ролі.

Разом з тими фактами представляє д-р Левицький перед польським соймом іще й українську траґедію під Совітами. Намагається виказати, що там згинули з голоду 5 міліонів населення; що про це вже пише цілий світ, а мовчать тільки в Польщі, та ще навіть не дозволяють збирати грошей на допомогу голодуючим на совітській Україні. Ствердивши те, д-р Левицький питає польський сойм і польську суспільність: коли це прокинеться совість польського народу? І заповідає, що український нарід жде на те прокинення совісти.

До цього можна би дати такі завваги:

Такі промови, хоч як вони змістовні й гарні щодо форми, не мають ніякого змислу. Не треба промовляти до польської совісти, а треба твердити, що ми вже давно зневірились у можність пробудження такої совісти. Ми не віримо, щоби Поляки були здібні до такого пробудження. Тому всяке балакання на ту тему, це кидання горохом до стіни. Тільки силою можна змусити Польщу інакше поступати, бо думати і відчувати вона далі буде по свому. Так треба інформувати світ про Польщу з боку українських політичних провідників. І в такім змислі треба виголошувати промови в польськім соймі. А як не можна так говорити, то краще мовчати.

О. Сновида.

ЦІЛИ ЯПОНСЬКОЇ ПОЛІТИКИ

Повітря в пограничній полосі між Росією і Японією стає чимраз густіше. Не мало навіть досвідчених політиків думають, що війни між цими державами вже не уникнути.

Які властиво цілі має країна Сходячого Сонця в цім конфлікті? Дехто думає, що цілі тої політики — це захоплення якнайбільше територій для кольонізації їх Японцями, що задихаються на своїх островах. Неслушний погляд! Вже приклад Манджурії показав, що ані східний, ані північно-східний кусник Азії не надається для японських кольонізаторів. Не зносить японський селянин того суворого клімату і далеко охотніше подався би до теплих країн Америки або до Австралії.

Інші думають, що ціллю японської політики є створення ринків збуту для японської промисловости. Певно, що нпр. нафта в північнім Сахаліні була би дуже потрібна Японії, але задля цього одного вона не розпочинала би війни...

Ні, цілі Японії є більш далекосяглі і більш великі. **Вона прямує на полудне. Туди, в теплі краї Австралії, Індо-Китаю і прилеглих островів** — тягне Японців. Але над тими землями повіває прапор тої чи іншої европейської держави, які тепер зачинають, свідомі грозячої небезпеки, — заключати порозуміння між собою (напр. Анґлія з Голяндією). Отже колиб у будучности через посідання тих земель вибухла війна між Японією і европейськими народами, — Японія потребувала би міцного опертя об азійський континент, щоби витримати ту боротьбу — щоби не бути відтятою від своєї бази, щоби мати сирівці й інше, щоби ніяка бльокада її острова не змусила би її до капітуляції. От тому то вона потребувала би забезпечити свої плечі від евентуального нападу Росії на свої тили. А щоби тому запобігти — їй треба міцно усадовитися на азійськім континенті, в Китаю, займаючи в нім позицію, яка робилаб її забезпеченою від всяких зазіхань Росії чи її союзників. Твердою ногою стоячи в Пекіні, в Монголії, в Манджурії, Японія зможе отверто поставити чоло своїм противникам у боротьбі за полудневі країни, не боячись удару ззаду, ні бльокади.

Ось у чім лежить правдива ціль японської політики в Азії! Китай, Росія — це претексти, це передові позиції, не самоціль. **Самоціль — Полудне.**

Це відчувають теперішні пани на полудневих водах. Анґлія і Франція розбудовують свої фльоти; морська база в Синґапорі досі занехана, розбудовується наспіх наново; на Гаваях — горячково будується база для фльоти морської і повітряної; змагання Америки перевести свою фльоту на Пацифік, згадане вже порозуміння голяндсько-анґлійське щодо спільного ділання на Тихім океані — все вказує на те, що теперішні „беаті посідентес" зрозуміли далекосяглі пляни Японії і готові до них пристосуватися. Тим серіозніше приготовляються, що недавні розрухи тубильців показали білим, яке нетревале їх положення в Азії...

Ясно, що це тільки головні лінії японської політики. Фактичний вислід боротьби тих сил, що стираються між собою, може зробити ще неодну несподіванку. Анґлія — в тривозі за перехід Росії до отвертої імперіялістичної політики в Азії — може захоче шукати порозуміння з Японією. Може захоче його шукати з огляду на Злучені Держави Америки... Китай може несподівано порозумітися й погодитися з Японією і замісць кількох білих опікунів, приняти одного жовтого, „рідного". В Росії може наступити такий переворот, що не тільки вона перестане грати ролю в міжнародній політиці, але й перестане існувати як імперія (Сибір може відпасти), — все це рухомі чинники, рухомі тенденції, які можуть до решти змінити уклад сил на Далекім Сході. Але ґенеральна лінія конфлікту, його напрямна лишається тасама — прямування Японії на Полудне і змагання білої раси — не дати собі того Полудня (Австралія) вирвати...

Цілі японської політики далекі, і ні один політик не сміє про них забувати, не сміє думати, що суть теперішних змагань Японії — то посідання східньо-китайської залізниці, чи утворення манджурської держави. Конфлікти, що назрівають в Азії — страшні і цікавіші.

ПОКЛІН ОРҐАНІЗАТОРОВИ СОКІЛЬСТВА

Промова д-ра Михайла Волошина, виголошена 15. лютого у Львоі на Руханковому Вечорі Сокола-Батька.

У цій хвилині далеко від нас, на землі Югославії, у стіп могутнього Ґріґлява, найвищого шпилю Юлійських Альп, сидить у важкій задумі над долею Українського Сокільства найкращий Сокіл, ясний, справжній живий Сокіл-Батько, проф. Іван Боберський. 60 літ йому минає, а половину тих своїх найкращих літ присвятив усеціло орґанізації Сокільства.

Роковини, ювилеї та похорони — все ще у нас одинокі моменти, коли щойно забираємо слово про наших визначних діячів — так писав Михайло Рудницький у фейлєтоні „Діла" про Омеляна Огоновського як фільольоґа й історика літератури. А шкода, що так воно діється. Бож будівничими історії людства і поодиноких народів не були ніколи сірі маси, що неначе морські филі стихійно перекочуються то в цей, то в той бік — спокійно та бурхливо, залежно від сили воздушної струї; — творцями історії були, є і будуть все і всюди ґеніяльні одиниці, сильні характери та провідники з великим авторитетом. Їхній авторитет — це саме та енерґія кінематична, без якої немислимий був би вислід у виді енерґії потенціональної, розбудованої масами.

Захитати або знищити такий авторитет — рівнозначне із захитанням або знищенням самої ідеї, репрезентованої цим авторитетом. Піднести і скріпити авторитет — значить скріпити й поглибити саму ідею та наблизитись до її остаточної реалізації.

Таким авторитетом у розбудові Українського Сокільства став у нас проф. Іван Боберський.

„Не хваліть мене забагато. Я робив тільки те, що було у моїй силі" — писав Іван Боберський до Старшини Сокола-Батька у Львові у відповідь на привіт. Тож не для хвальби Боберського, але для скріплення його авторитету як провідника Українського Сокільства, для поширення цієї ідеї, яку він так гарно репрезентує для защіплення її серед найширших мас — Старшина Сокола-Батька рішила уладити нинішній святочний Руханковий Вечір.

Золотими буквами в історії Української Сокільської Орґанізації записане імя її основника, Василя Нагірного, та щойно Іван Боберський двигнув її на найвищий щабель розвою. Самбірська Земля його нам дала, та сама, що дала нам Сагайдачного, якого гетьманська булава блистіла у розлогих степах Великої України. Іванови Боберському теж вручено булаву—видимий знак його авторитету як провідника й орґанізатора 900 передвоєнних сокільських гнізд із 40,000 членів, 130 прапорами та 30 сокільськими орхестрами.

Скромні рямці переднього слова не дають мені спромоги обговорити у цілій повноті діяльність та осяги проф Боберського як провідника Сокільської Орґанізації. Памятають ту діяльність добре всі ті, на яких очах вів Боберський свою важку муравлину працю, а молодь, яка може ніколи його й не бачила, нехай загляне до домівки Сокола-Батька. Там кожний теоретичний підручник, кожний предмет, кожний прилад, кожна знимка, кожний звіт, кожна книга засідань Старшини, нарад та анкет носить печать його творчого духа.

Чи треба аж вичисляти всі осяги Івана Боберського? Згадаю лиш найважніші, а між ними на першому місці — Український Город у Львові.

Здавалось би, що це проста річ: треба майдану на вправи і спорт, то купити його хочби зусиллями цілого народу. Та у нас не приходило це так легко. Ви бачили всі, старі й молоді, як виглядають щорічно свята української молоді на Українському Городі, там, за Стрийським парком. Яка радість там панує між родичами і дітьми, яка краса національних строїв на тлі зелені рістні на своїй землі! І ніхто навіть не ставить собі питання, що було би, якби ми нині не мали такого клаптика власної землі... Підростаюче покоління приймає нині це як факт звичайний, самозрозумілий, що так бути мусіло, бо якжеж то, щоб ми не мали своєї площі? Не знають, якщо їм цього не скажемо, що ініціятиву до викупна цієї площі на Український Город кинув проф. Іван Боберський та великим накладом праці, запопадливости і шляхотної впертости, злученої з посвятою своєї особи і майна свого власного, як і своєї дружини, довів до того, що сьогодні залишилася ще тільки ¼ тої площі до викупу. І якщо бажання у нас щире зробити йому з приводу його 60-ліття якунебудь приємність, то булоб для нього наймиліше, якби ми завершили викуп цілого так нам конечного майдану для вжитку усієї нашої молоді. І коли би був Боберський нічого більше не зробив, як лише те, чого доконав при набутті Українського Городу, то мав би повне право станути в ряди тих нечисленних, що добре заслужились для рідного народу.

По першому нашому здвизі в 1911. році повів Іван Боберський українських Соколів на міжнародню арену, на Всеславянський Здвиг Соколів у Празі, що відбувся в 1912 р. Хто колинебудь цікавився цією ділянкою, то знає, на якому високому ступні розвою стояла тоді сокільська орґанізація Чехів, Сербів, Болгарів, Хорватв, Словінців. Усі вони стояли під могутнім впливом Росії, якої сокільство не так орґанізаційно, як радше матеріяльним випосаженням з державних фондів імпонувало своїм пупілям. Ворожий настрій Росії до українства всім добре відомий. Тож серед такої констеляції виборення почесного місця для Українського Сокільства, як репрезентанта української нації серед усіх інших славянських народів, запевнення двох українських промов (одна виголошена на святочному зібранні в „Обецнім Домі" проф. Боберським, друга під памятником основника чеського сокільства, Тирша, виголошена мною) та участь нашого відділу у поході під проводом тодішнього провідника вправ, проф. Гайдучка, під гучними оплесками тисяч видців на Вацлавському Наместі — це велика заслуга голови Івана Боберського. Направду варто зайти до домівки Сокола-Батька та заглянути до зібраних там звітів нашої і чужої преси про цей величавий здвиг европейського значіння та оглянути знимки з масових вправ і походу.

І ще один момент. Великий Сокільсько-Січовий Здвиг з червня 1914 року. Імпозантности того здвигу не буду малювати — це треба було бачити. Його імпозантність збережена у знимках і молодь наша від 22 літ униз повинна обовязково їх оглянути та розчитатись хочби у річнику „Діла" з червня 1914 р. Цим здвигом хотів Боберський доказати на ділі, які висліди його його праці, проводженої з тою метою, щоби виробити вже у молоді лучність, уміння працювати в гурті, відповідальність і пошану для своїх власних провідників, уміння слухати і приказувати, відвагу і віру в себе.

Та найбільшим осягом того здвигу було те, що вдалося довести до спільного виступу „Соколів" і „Січей", а вдалось це виключно завдяки тактови і витревалости Боберського. Не лишень свої, а й чужі, яким не першина була проводити зорґанізованим тисячам, як нпр. тодішній командант корпусу ґенерал Кольошвари і намісник Коритовський, що явились як гості у льожі в Українському Городі, не мали слів подиву для справности здвигу.

На тому здвизі виступив уперше відділ Українських Січових Стрільців. Ніхто тоді не думав що тої самої днини револьверовий стріл у Сараєві запалить світ та що ті Стрільці так скоро станут завязком Українського Січового Стрілецтва, а з ним по розвалі Австрії елітою Української Галицької Армії в Українській Републиці.

Проф. Іван Боберський і надальше ні на хвилину не відступив від тих нащадків своєї викоханої дитини: Українського Сокільства. Навіть на еміґрації з далекого Вінніпеґу і з канадійських степів удержував з нами постійний звязок, збираючи фонди на Український Город у справедливому і слушному почутті, що служить по божому і людському законі добрій справі.

Іван Боберський — це авторитет. Тож не диво, що Союз Українського Сокільства за кордоном на зїзді у грудні м. р. у Празі однодушно рішив вислати два привіти: президентови Чехословаччини проф. Масарикови і проф. Боберському.

Нехай жеж відгомін нашої подяки і пошани для особи й заслуг проф. Івана Боберського сповиває його серце і душу! І нехай він, леліючи непохитну віру у краще завтра наших руханкових та спортових товариств, радується, що згуртована в тих товариствах молодь вірить глибоко разом з ним у краще майбутнє цілої української нації.

А ми ждемо на його поворот і на блиск його булави.

В. Будзиновський.

НА ОКРАЇНАХ

(Історичне оповідання).

(10)

— Не боїмося, — відповів Нестор несміло, — тільки тобі може що статися. Ми не будемо знати, що нам діяти.

— Не бійтеся! Моєї мами син, не дурний. І зради не бійтеся. Як не вірите, що я роблю з вдячности, то повинні увірити, що може схочу заробити заплату, або й окуп. Чейже не подумаєте, що я таку дівчину відступлю комусь, щоби він на ній заробив, або взяв її собі!... Може ви боїтеся, що задержу її для себе?

Коли хвилю не відповідали, значить, не уважали се за неможливе, Аслан додав:

— Я забідний, щоби такій дівчині дати прожиток і вигоди, які вона повинна би мати, і до яких привикла. Хоч би я її задержав для себе, то не довго тішивсь би нею. Бідний також у нас не має права, ні оборони. По таку дівчину, як ваша панна, у такого бідака як я, зараз простягнув би руку якийсь можний пан старшина. Не маю охоти важити своїм життям на те, щоби хтось другий тішився такою перлою, розкошувався такою рожею!

Увірили, що говорить щиро і пішли приготовляти втечу.

Татари ховали побитих у степу за табором. Аслан щасливо провів своє товариство через цілий табор. Кінь, присилений до рамени Бірди, ступав за ним, несучи Олену, що як труп лежала поперек. З одного боку звисали її ноги, з другого голова і руки. Розворську несли Нестор і Бірда. Обі були одіті як татарські козаки. Попереду ішов Аслан з лопатами в обох руках. Підпирався ними і стукав як палицями. Так прийшли аж на свіже татарське кладовище і пішли на його задний край. Поклавши жінки на землі, зачали копати.

Прийшли останні і копали дуже поволи. Не диво, що коли інші вже покінчили свої роботи, вони ще копали. Коли вже затихло і більше ніхто не надходив, перестали копати. Розворській казали сісти на коня, Нестор і Бірда взяли Олену попід руки і пішли за Асланом. Якийсь час ішли степом. Аж коли стало розвиднюватися, Аслан звів їх у яр. Завівши в гущу, сказав:

— Сим яром ідіть далі, не дуже поспішаючи. Я вернуся до табору. Вкраду коня, або й пару і приведу сюди. Як ще бодай дівчина буде мати коня, то скоро будете дома; ще заки орда піде далі. Як би мені по дорозі що сталося і я не прийшов до вас, то Бірда, гадаю, сам знайде дорогу відси до Здиркова.

Аслан відійшов. Товариство троха відпочало і пішло далі. Мама і донька мінялися. То одна їхала на кони, то друга. Так минув день, прийшла ніч. До Здиркова було ще далеко, бо до сеї пори вони від Здиркова віддалилися. Через Татар, що швендалися по степу і мабуть також під Здирків кинули який чамбул, товариство мусіло Здирків обійти і зайти до нього від противної сторони. Бірда радив, щоби цілу ніч відпочивати, бо надіявся, що надіде Аслан.

— В днину дуже тяжко вкрасти коня, — сказав. — Аслан вкраде його хіба аж в ночи. До нас надіде серед півночи. Саме тільки треба нам, щоби відпочати.

Зіли по кусникови вудженого мяса, солонини і паляниці. Не розпалюючи огнів, полягали. Бірда і Нестор чергувалися, сидячи на сторожі. Коли пройшов час Несторової варти, він розбудив Бірду і каже:

— Північ вже давно минула, Аслана нема. Мабуть вже не прийде.

— Я радив би ще підождати, — сказав Бірда.

— Не ризикуймо часу! Я хотів би якнайскорше дістатися поза татарську небезпеку. Я успокоюся аж тоді, коли вже будемо вище Здиркова. Як Аслан справді прийде, то наздожене нас.

Пустилися в дальшу дорогу. Вже зоріло, вже добре розвиднілося... Аслана нема! Оба погадали собі, що на нього вже нема що рахувати. Коли задержалися, щоби поснідати, Нестор взяв Бірду на бік і сказав:

— Погано! Жінки вже обезсилені. Не годні іти. Наші харчі кінчаться. Ми замало взяли з собою. Маємо коня, та він нашої мандрівки не прискорює. З нього тільки та користь, що жінки, чергуючися, половину дороги не бють власними ногами. Коли одна йде пішки, то й кінь, несучи другу, також мусить іти поволи, як утомлений пішоход. Я нині вже не снідаю, щоби жінкам було на вечеру. Обідати не буду, щоби для них було на завтра.

— І я, — додав Бірда. — Коня, міркую, можна би ліпше використати, як би ми поділилися. Я годен бігти і ти годен. Можня би коня пустити так скоро, як скоро я або ти годен бігти.

Нестор зараз додумався, який плян Бірди. Спитав:

— Гадаєш наперед одну приставити до Здиркова, потому другу? Ти бігаєш ліпше ніж я, тож іди ти. Гадаю, треба першу взяти ту жінку, котра витреваліша і з котрою скорше заїдеться до мети. Витревваліша, міркую, пані. З нею, біжучи при кони, ти скоро був би у Здиркові і зі свіжими кіньми вернувсь би сюди. Не виключене, що ще заки ти вернешся, надіде Аслан, і я буду вас здоганяти...

— Добре! Я беру паню і з Богом у дорогу!

— Я не буду сидіти тут на місці, — говорив Нестор. — Щоби було скорше, піду з дівчиною далі. Троха вона буде йти, троха понесу її. Як би ми розминулися, і ти заїхав на отсе місце, та не знайшов мене тут, іди за тими знаками, які буду лишати за собою.

Бірда відійшов, ведучи бігцем коня з Розворською. Нестор пішов з Оленою пішки. Ішли поволи і не довше, як годину. Олена сіла на землі, кажучи, що мусить відпочати. Хоч боронилася, вхопив її на руки і несучи як дитину, пішов далі. Потому вона знов ішла сама і знов Нестор ніс її. Так ішли аж до вечера. Ноги ледви тягнув за собою, спина боліла. Вона спала на його руках. Нестор вже не годен був іти далі. Треба було відпочати. Поклав її на землі. Пробудилася, та не цілком. В півсні зїла кусник паляниці і знов уснула. Нестор не лягав. Сидів коло неї. В ярі і далі в степу тихо було, тільки на тлі жабячого хору чути було, як в степу вовки виють. Ще було цілком темно, коли холод пробудив Олену. Схопилася, зразу не отямившись, що з нею, і де вона. В тій хвили тепла долоня вхопила її руку і тихий голос промовив:

— Не бійся! Я коло тебе.

(Далі буде).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

НЕМА ЗЛА, ЩО НА ДОБРЕ НЕ ВИЙШЛОБ.

Луис, президент Колеґії Лафаєта, говорив на недавному бенкеті колишніх студентів колеґії в Филаделфії про колеґії в часах депресії.

Між іншим сказав, що в Америці ще ніколи не подано стільки інтеліґентних виховних проєктів, що за два останні роки. Депресія, на його думку, заставила людей шукати найкращих способів виховання.

Цікаво, що подібне явище спостерегли театральні критики: ці кажуть, що в Америці ще ніколи не виставлено стільки добрих штук, що тепер.

КОТРІ СТУДЕНТИ НАЙКРАЩІ?

Говорив теж Луис, що нині вже закинено думку, що школа має передовсім на ціли навчити студента, як переміняти своє знання на доляри.

Вимоги науки нині зміняють так, щоби й студенти, які знають добре тільки один предмет, а про інші не мають поняття, мали теж нагоду вчитися та добувати собі життєву карієру.

Досі найкращим студентом був той, що мав умірковані здібности про ріжні справи.

СТУДЕНТИ ДЛЯ ЗБЛИЖЕННЯ КРАЇВ.

До Америки має приїхати у вересні цього року на відвідини група італійських студентів. У прогульці візьмуть участь коло 350 студентів з 26 італійських університетів.

Цілю подорожі є зближити Америку до Італії. Так виразно признає італійський уряд. Він мимоходом признає, що коли Америка держиться осторонь від Італії, то цьому по части винувата теж Італія, держачися осторонь від Америки.

Чи не можна би з цього взяти якусь науку для Українців? Чи не стоять ріжні групи Українців так далеко від себе тому, що їх представники з собою не бувають? А коли так, то що сказати про людей, котрі дивляться з підозрінням на кожді відвідини, чи зїзд, чи подорож?

СТУДЕНТ І МУЗИКА.

Професори Корнельського університету пробували музичний смак студентів цього університету.

Показалося, так кажуть дослідники, що студенти мають добрий смак, бо більшість з них воліє клясичну музику ніж популярний „джез".

На доказ цього, що студенти волють клясичну музику, професори мають видповіди студентів на питання. Та цікаво, чи не має це якого значіння, що студенти знали, що любуватися в популярнім „джезі" значить признатися до кепського музичного смаку і що це таксамо не коштовне заявитися за „добру" музику як і за „кепську"?

ВІД ЧОГО ЗАЛЕЖИТЬ ДОБРИЙ УЧИТЕЛЬ?

На клівлендській конвенції вчителів загал конвенції признав, що вчитель тоді добрий, коли він дивиться на свою роботу як на постійну основу свого життя. Люди, які з якихнебудь причин дивляться на вчителювання тільки як на ступінь до іншого звання, не можуть бути добрими вчителями.

Це цікавий причинок для демократії, в котрій люди часто говорять, що треба змінити урядників, хоч не можуть їм нічого закинути, тому тільки, щоби вже раз другому дати „ченс" попробувати.

ЯК ХАЗЯЙНУЮТЬ У КОЛХОЗАХ.

(З листа члена колхоза до свого брата в Америці).

Ти питаєш, брате, про наш колхоз. Що він має в хазяйстві, можу сказати тільки те, що він не має й десятої части того, що забрали в селян. В 1927. році, коли наше село ограблено, 37 дворів, то тоді взяли 42 коней та 59 коров, очевидно з телятами трилітніми, котрі рахували за корови. Свиней, гусей, курей не памятаю, скільки тоді взяли у селян. Селяни, котрі протестували проти грабежі, 18 чоловіка нічю забрали чекісти, котрим присудили по 8 літ каторги, і ні один ще не вернувся. Знають тільки, що тих 18 люда вже нема в живих.

Дальше, до того колхозу прилучено 200 десятин землі, котра належала до села. Лише деяким дворам лишено по чвертці десятини коло хати (це називають усадьба). Ліс обрізали кругом углів моєї хати, садок викорчували, а мені дали половину десятини 6 верстов від дому.

Сам знаєш, яким хазяїном мене зробили, як відобрали від мене ті три десятини землі коло хати, а дали пів десятини 6 верстов від хати. Садок вирубали, а хату тільки тому оставили, що стара і не можна було розібрати, тому я маю щастя мати хату, а в інших і хати розібрали й побудували шаласи, де жиють і тепер.

У колхозі лишилося тепер 6 коней і три корови, ні одної курки, ні гусяти нема в дворі. Правда, осіню в жовтні у нас великий празник „Октября" і на той празник комуністи хазяйственники привезли подарунок нашому колхозови: 7 кріликів для мясо-продукту. Селянки, в котрих відобрали корови, тепер говорять до себе, очевидно тишком: „А, кумо, ходім у колхоз кріликів доїти... та сира на мясниці приготовляти"...

Все село ходить у колхоз на роботу, де дістають платню натурою. Натурою називають хліб, картоплі, горох, або фасолю. Всі повинні відробляти трудодні. Скажу тобі про старуху Б. М., котра має троє онучат, всі дівки: 15, 12 і 10 літ. Бабка з трома дітьми постійно ходить на роботу в колхов, але ні одно з них не має цілого трудодня. Бабуню рахують за три четвертині дня, старшу внучку за пів дня, а дві молодші дівчата рахують по одній четвертині трудодня, хоч вони все роблять цілі дні. Та старушка все рахує, скільки у неї відроблено повинности трудоднів. Через ту бабуню придумали стишок:

> Сидить баба на рядні
> Та щитає трудодні;
> А внучка її питає,
> Чому хліба в нас немає...

І так бабуня все щитає (рахує) свій труд, але все хліба вона не має, тому діти питають її завжди за хліб. Ти питаєш, хто там хазяїном або управляючим у нашім... колхозі. Господарем (так називають хазяїна) є тепер син Опанаса Б—ка, молодший, котрого ще при тобі немало возили по участках за те, що він „через похибку" залазив у чужі комори й забирав собі те, що лежало на дворі в роді коров або коней. Зовсім зрозуміло тобі, який з нього господар в колхозі на державнім господарстві. І жінки для них жінками ті, котрі мали давніше по „копі" мужів, а тепер ніхто не знає, чиї жінки й діти, а говорять: байструки із Забіганки. „Забіганкою" колись називали урочище, а тепер там колхоз.

Подумай сам, як може існувати господарство, коли воно ограблене у селян, котрі кождий день із сліз не висихають по своїм бувшім маєтку. При тім там нема Бога. Той, що писав письмо, віруючий чоловік.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЧИ ПОСИЛАТИ ДІТИ ДО ВИЩИХ ШКІЛ?

Посилати чи не посилати наші діти до вищих американських шкіл? Здається, що не повинно бути двох думок щодо цього, та я стрічав багато родичів, які є противні посиланню дітей до вищих шкіл. Як посилають, то лише з мусу. Є батьки, які ще й тепер кажуть: „Та нащо дітям школи? Мої батьки і я не мали великих шкіл, а проте жиємо ліпше від тих, що мають школи. Подивіться на тих, що покінчили школи і ходять без роботи. От у моїм сусідстві є хлопець, що покінчив школи, а вже цілий рік роботи шукає! Знаю другого хлопця, який лишив школу, як йому скінчилось 14 літ; пішов до фабрики і тепер заробляє більше від того, що школи покінчив". Інші батьки кажуть таке: „Я буду сина до школи посилати, щоби він зробився паном, а потім ще мене встидався. Посилай діти до школи, від рана до вечера гаруй на них, собі від уст віднимай, а воно, як зістане паном, не хоче до вас і заговорити, — цурається своїх батьків. Хай працює так, як я працював. Хай помагає мені „льоту" або хату сплатити. І без того є досить адвокатів, які з чоловіка шкіру деруть. І немало є всяких докторів на тім світі, які крізь вікно зазирають, чи який пацієнт не надійде, з якого вдалосяб доляра або два здерти".

Такі говорення батьків чув я не раз і не два. Дивуюся тим нашим бідним деяким батькам, які свідомо чи несвідомо стають на перешкоді до кращої будучности своїх власних дітей.

На мою думку, шкільна наука нікому не зашкодить, а вже певно не є перешкодою до знайдення роботи для того, хто хоче робити. З моїх спостережень можу подати, що наука є головною й найважнішою вимогою, яка заважує при вишуканню роботи. Старі часи без науки минули і ніколи не вернуться. Світ поступає вперед, так, як і вода, яка взад ніколи не плине. Не тільки, що часи наших батьків не вернуться, але навіть ті часи, які були, як ми прибули до Америки. Вони теж вже не вернуться. Теперішні і будучі часи, щоби в них жити, вимагають науки, і чим більшу хто посідає науку, тим й ліпшу матиме певність знайти роботу. Часи, в яких ми без школи і науки діставали роботу і робили життя, минаються. Тому батькам дітей треба старатися всіми силами дати нашим дітям більшу освіту, ніж ми самі маємо.

Рідкі виймки є всюди. Трафиться, що хлопець чи там дівчина без великої науки дістане скорше роботу від того, що її має. Буває, що хтось там десь і без науки заробляє більше долярів, як той з наукою. Та це не значить, що не конечно треба нам наші діти до школи посилати. Ніхто хіба не заперечить, що чоловік з наукою дасть собі скорше раду, ніж той, що є без неї. Навіть коли дітям нашим прийдеться джаґаном і лопатою рови копати, то й там наука придасться. Трафиться, що син, вийшовши на „пана", відцурається своїх батьків. Це вже річ сина чи дочки, але батькам лишається внутрішне задоволення, що вони свій обовязок сповнили і вони чисті перед Богом і людьми.

„Панами", лікарями і адвокатами всі не можуть бути, як не можуть бути всі ковалями чи шевцями, або замітачами вулиць. Але і тим останнім наука не зашкодить.

Наука не є лише на те, щоби стати „паном". Багато глибоко учених людей померли і помирають у біді, в нужді й голоді, але їх життя не можна рівнати в тих самих відносинах до життя неуків. Наука попри матеріяльні сторони ушляхотнює людське життя; дає ширший світогляд і розуміння того, що нас окружає, і що коло нас робиться.

Знаю одного молодого чоловіка, котрий отримав у спадку $2,000 готівки, заощаджених для нього тяжкою, простою роботою його батька і миттям матери по ночах по великих будинках підлог, а який казав мені, що він був би далеко більше тішився, як би родичі не були лишили йому ніяких грошей, а лише дали науку.

Я дуже добре розумію, що не всі з нас, батьків, є в можности посилати діти до високих шкіл. Школа коштує багато грошей. Як батькови дадуть заробити ледви на якетаке існування (а в нас найбільше таких батьків є), то й розуміється, що про школу і мови тут бути не може. Буває так, що хлопець чи дівчина не хочуть вчитися. Отже в тім випадку і гроші не поможуть... Але там, де дитина хоче вчитися і є який цент, треба посилати діти до школи, навіть тоді, коли треба затягнути довг на „льоту" або „гавз". Хоч і не лишимо по нашій смерти своїм дітям готівки чи „прапертів", то зате лишимо їм багацтво в науці, яке є далеко важніше і дорожче ніж доляри.

Першим обовязком нашим є виховати наші діти здорово і вивести їх в людей.

Володимир Сеґінь.

Чоловік вернувся пізно вночі пяний додому. Чує грижу совісти, а головне, боїться жінки. Нараз виняв з кишені крейду та нарисував нею лінію через долівку кімнати.

— Що то робиш якісь варяцтва? — питається жінка.

— Кажу тобі, будь тихо! Та чейже бачиш демаркаційну лінію?

—o—

Князь Леопольд І. здибав раз при дорозі вояка, який старався спекатись насікомих. „Що ти тут робиш?" спитав він вояка. „Бю воші!" відповів вояк. Князя це втішило, тому дав воякові таляра, щоби купив собі нову сорочку. Це підглянув інший вояк і собі загадав легким коштом прийти до грошей. Тому побіг скоро наперед, сів при придорожному рові та взявся запопадливо шукати вошей. Та князь здогадався, в чому річ. „Що ти тут робиш?" спитав вояка. „Шукаю вошей" відповів вояк. „Можеш їх легко дістати, вернися лише назад, там, сидить вояк, він має їх!" сказав князь і оставив здивованого вояка з нічим.

—o—

— То мусить бути страшне життя для жінки, яка вийшла за чоловіка, котрий пізніше являється вломником.

— Так, вломники не сидять по ночах дома!

ПОЗІР! ☞ ПІТСБУРҐ І ОКОЛИЦЯ! ☜ ПОЗІР!

ПРОСИТЬСЯ ПРЕДСІДАТЕЛІВ, СЕКРЕТАРІВ І КАСІЄРІВ ВСІХ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА В ПІТСБУРҐУ І ОКОЛИЦІ НА

СПІЛЬНІ НАРАДИ

— в справі —

ЮВИЛЕЙНОГО СВЯТА У. Н. СОЮЗА

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 11-ГО БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1934 РОКУ

в годині 2-гій пополудни

В АМБРІДЖ, В ГАЛІ ВІДДІЛУ ч. 276,

697 GLENWOOD AVENUE, AMBRIDGE, PA.

54 **Інж. Вол. Малевич,** заст. гол. предс.

ЗМІНА УКРАЇНСЬКОЇ ПРОГРАМИ НА РАДІО

Подається до загальної відомости, що український музичний склеп „Наш Базар", 151 AVE. A, в Ню Йорку, який давав українську програму на радіо кождої неділі в 9.30 рано зі стації WHOM 1450 k.c., **переносить сю програму на більшу стацію W.B.N.X. 1350 k. c.,** і буде вона тепер відбуватись **кождої суботи, починаючи від 11-го березня б. р. від години 3-тої до 4-тої пополудні.** 54

Здорові були! — **П. Задорецький.**

P. S. Пробна програма „Нашого Базару" на стації WBNX відбудеться **у вівторок, 6-го ц. м. в 8-мій годині ввечір.** Будемо дуже вдячні, як слухачі нашої програми напишуть до нас картку про сю „нову" стацію. — **П. З.**

ЛИНИ, МОЯ ДУМКО!

Лини, моя думо, далеко світами,
Лини, сизокрила, з буйними вітрами
Понад океани, попід сірі хмари,
Поглянь на Вкраїну, на люті почвари.
Поглянь на святиню, зруйновану катом,
Заплачеш, поділиш недоленьку з братом.
Потіш у неволі, до серця застукай,
Весною цариці — зазулькою кукай.
Лини, моя думо, сивенька голубко,
Лини в Україну, лини, моя любко.
Там край твій багатий, там ти народилась,
У рабстві тужливо співати училась:
Про кривду, недолю, про славу козацтва,
Як бились з Ляхами за гнети кріпацтва;
Про славетну волю, обнову народа,
Про Перший Листопад, як блисла свобода;
Про болі, про стони, тюремнії мури,
Про голод, про стричок, катівські тортури;
Про долю, про горе, про красу природи,
Про славу стрілецьку, лицарські пригоди;
Про борців могили, ляшнею розриті,
Про ниви широкі, тугою сповиті...
Линиж, моя думо, за море, за гори,
Ген на Україну, в безмежні простори.
Голубкою будеш довкруги літати,
Про долю з вітрами будеш розмовляти.
Колиж утомишся, під тином спочинеш,
Поплачеш, потужиш, в світ дальше полинеш.

М. Костишин.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

КЛІВЛЕНД, О.

Коляди Січи ім. Вітовського — відділу О.Д.В.У. ч. 8.

Члени нашої організації не могли обминути такої нагоди, як Різдвяні Свята, щоби не піти з колядою на рідний край. Коляда випала успішно, а булаб ще краще випала, колиб не це, що не всі члени виповнили свій обовязок так, як було приказано. За це вони будуть відповідати на слідуючих зборах. — Лише горстка членів, повбираних в націоналістичні однострої, пішла по хатах з радісною вісткою про народини Христа та про встаючу до нового життя Україну. — Пішли, щоби по старому звичаю заколядувати в українських хатах та побажати господарям щастя та здоровля, а при цій нагоді й пригадати їм про поневолену рідну землю, про стогін українського народу та про потреби визвольної боротьби й одержати на підмогу її грошеві датки.

Усі приймали нас дуже радо. Коли хто коляди не міг дати, то бодай щирим та добрим українським словом нас привітав. — Були деякі, що вимовлялися, бо вже перед нами були інші колядники — теж націоналісти — як казали. Це ґрупка бувших незгідливих членів нашої орґанізації, яка під нашим націоналістичним іменем старалася нас випередити. Згадуємо про це лиш на те, щоби громадянство знало, як мається справа.

Декуди ми заходили пізніше і там нам казали, що коляда вже скінчена, тому заставляли нас співати народні пісні. Колядники наші співали такі народні пісні, як про Біласа і Данилишина „Ой у славнім Львові" та „На Україні зоря засіяла" і інші. А господарі раді були послухати рідних наших пісень й щиро складали свої жертви.

Неодні просили нас погоститися, та члени наші розуміли, що для них це не пора на гостину й, подякувавши, ішли дальше, щоб побільшити свою коляду на визвольну боротьбу.

Ліста ч. 1. Колядували: Л. Котович, П. Лазута, П. Оліяр, Г. Шмаґуляк, К. Карабін, І. Буряк, Г. Брикайло. Жертвували: по $2: д-р Ю. Михайленко, П. Д. Тарнава, П. Стельма, П. Лемещук; по $1: Л. Котович, В. Сушальницький, Я. Колодій, Т. Бандура, О. Кульчицька, Г. Брикайло, К. Завадовська, П. Тундер, Р. Карабін, І. Улан, П. Лещишин, К. Карабін, о. В. Миронків, М. Райтер, А. Гранотюк, П. Голорчак, М. Запоточна, Т. Довбуш, П. Дорош, А. Каплиш, М. Петрівський, П. Кулчик, М. Короташ, М. Вербівський, П. Зизик, І. Книш, Т. Сорока, В. Кокоць, Л. Гупіль, А. Ґоїк, І. Івахов, В. Козик, І. Добро, Н. Стрибицький, Г. Коваль, А. Фося, В. Лемещук, С. Ґоїк, В. Стельма, А. Білінський, О. Іванцьо, І. Оленюк, В. Онищук, Ю. Якубик, Ф. Заяць, Т. Пильник, Ю. Юнич, І. Юнич, В. Шваґуляк; по 50 ц.: П. Жмінка, Д. Дорош, М. Бойко, В. Дарвол, Д. Волянський, С. Палівода, П. Пазур, Ю. Ю., Р. Доманський, В. Вацик, М. Підсадник; по 25 ц.: М. Корпотовсь, С. Смит, а І. Поворозник 15 ц. Н. Н. $1.00. — Разом $64.15.

Ліста ч. 2. Колядували: І. Попович, М. Когут, М. Ярош, Д. Загутта, І. Бдзіль, К. Любінська, М. Ціхоцька, М. Бойко, І. Буряк, С. Сич, Бец. Жертви зложили: І. Симсон $2.00; по $1: Он. Шалапій, О. Біганов ський, І. Попович, І. Касіян, М. Цибикайло, С. Жеруха, В. Комиш, М. Шиґда, І. Сал, М. Ярош, Гр. Кокіз, П. Ольховий, І. Сподар, М. Бурко, М. Сподар, П. Білаш, Т. Данилович, Ст. Кравчук, І. Роборецький, Ст. Стейко, О. Репета, В. Рейка, М. Римар, П. Кость, Й. Остасюк, В. Раковський, В. Тимчина, І. Бриняк, А. Кореп, І. Ліський, І. Милянич, Я. Кульчицький. Іст сайд і Лейквуд коляда. По $1: П. Барилка, К. Кузда, М. Лемничин, П. Канюк, Я. Мамчук, Д. Малицький, С. Мокрицький, С. Сайка, Я. Бусько, І. Кухта, Ст. Чорний, Г. Трущак, А. Шалайко, В. Милянич, І. Денеґа, Д. Патурний; по 50 центів. Й. Яворський, К. Хромейко, А. Смит, П. Роборецький, І. Гомончук, О. Небожук, О. Биць, В. Волянський, Ст. Сузі, М. Гай, І. Скоп. — Разом $55.50.

Ліста ч. 2: Й. Чайківський $2.50; по $2: М. Рурич, Н. Страп; І. Волянський $1.25; по $1: В. Бризіцький, Н. Задорецький, Р. Павлишин, І. Клим, М. Когут, М. Лазута, Г. Сушко, І. Сарахман, Н. Синцишин, П. Стібайло, Н. Пелехатий, П. Хміль, М. Розоміло, А. Барбер, І. Волошин, А. Павук, Ст. Пелех, В. Чайківський, Д. Базяр, В. Форемний, Т. Маречко, М. Притуляк, С. Палівода, М. І. Колодій, П. Липян; по 50 ц.: В. Мельник, Ст. Чорнеґа, Гр. Степанек. — Разом $34.25.

Ліста ч. 3. Колядували: І. Попович, П. Лазута, Г. Шваґуляк, Г. Брикайло, О. Труш, П. Когут, В. Форемний, Д. Загута, П. Ярош. Жертви зложили: інж. І. Петрівський $4.00; д-р А. Котут $3.00; по $2: В. Пацьорка, І. Писарчук, П. Ціхоцька, В. Бзовий, о. І. Петрекин, Н. Зарічний, Р. Янушевич, Й. Заяць, П. Телеп, д-р О. Малицький, Т. Вобечко, І. Вівчаровський, К. Пасічник; І. Щопко $1.50; по $1: О. Климкович, Г. Гірняк, Русиник, Т. Кальмук, П. Гладиш, К. Кухаришин, І. Пачковський, Р. Топольницька, І. Спішак, С. Комоцький, С. Кедьо, А. Гевусь, А. Піляр, О. Зарічний, В. Третяк, О. Гавриляк, І. Стецюк, І. Ільків, В. Вадзюк, І. Пелех, Т. Гарматій, М. Пихно, С. Семенюк, Ф. Мураль, І. Брошко, Я. Волянський, М. Мураль, С. Карась, Гр. Самотіз, В. Шевчук, М. Поливка, Гр. Чорній, Н. Капраль, Ів. Колода, В. Свірчак, Й. Труш, І. П. Попович, А. Андрійовський, М. Ґурак, Й. Федик, Д. Шмаґала, І. Соловій, С. Дмитрусевич, С. Білик, І. Гарасим, А. Банах, М. Голубець, Г. Конет, Л. Храпливий, Ф. Денис, Н. Павлюк, С. Вітек; по 75 ц.: П. Коваль, А. Кравчишин; по 50 ц.: Д. Заблоцький, П. Лемещук, В. Мохнач, Д. Малко, М. Кліщинський, М. Стеців, І. Цьомик, П. Вовчук; Н. Гавриляк 25 ц. — Разом $92.75.

Загальний дохід $245.65. Розхід $26.50. Зістає $220.00. Призначено на боєву акцію $150, Рідна Школа $50, інвалідам $20.

Всім жертводавцям складаємо сердечне козацьке спасибіг. Особливо складаємо подяку громадянам І. Бурянови та І. Бдзілеви за це, що нам послужили своїми автомобілями, перевозячи нас від хати до хати та в цей спосіб уможливили нам відвідини більшого числа українських хат.

Управа Січи ім. Вітовського, віділ О.Д.В.У. ч. 8.

MUSIC.

By HERMAN WISE.

Ukrainian Art Theatre Presents Mazeppa.

Peter Ilich Tschaikowsky's melodious though little heard historically-tragic opera, "Mazeppa," based on the epic poem by Alexander Pushkin, was presented for the first time in Detroit Sunday night, when the Ukrainian Art Theatre, of New York, gave a finished and exciting performance of the work at Orchestra Hall.

This production ranked in value with those given earlier in the season by Max Panteileiff's Russian Opera Company, heard at Masonic Auditorium. It was grand opera worthy of the name and distinctly praiseworthy. The Ukrainian translation is by Longin Cehelsky.

A large audience braved the return of winter to witness the performance and remained to applaud the final curtain. The repetition of this opera by the same company would provide a treat for those who, for one reason or another, were unable to be present.

The story is concerned with the political situation created by the alliance of Mazeppa, a Seventeenth Century Ukrainian nobleman, with Charles XII of Sweden against Peter the Great of Russia.

Kotchubey, the Ukrainian minister of justice, and political confident of Mazeppa, has shared certain secrets with the Hetman for overthrowing the Russian ruler. Because Mazeppa abducts his daughter, Kotchubey betrays Mazeppa. The latter, however, learns of the betrayal, and has his former friend thrown in prison and condemned to death.

Motrya, the daughter, is appealed to, and she hurries to save her father. It is too late. She becomes insane and falls dead in the hands of Mazeppa who has returned unsuccessfull from the wars as the ally of Charles XII.

The principals were not entirely new. Thalia Sabanieva, who sang Motrya in an altogether acceptable manner, was here last fall with Fortune Gallo's San Carlo Company. It is pleasant to report that everyone was intimately acquainted with his part and sang to the audience and not the conductor.

Alexis Tcherkasky, as Hetman Ivan Mazeppa, about whom the action of the drama centered, was a splendid figure. His singing and acting contributed mightily to the success of the opera and he was applauded warmly for his arias. Dimitri Kriona, as Andrey, Motrya's suitor, worked sincerely. His voice is not of the quality of Mr. Tcherkasky's, however. Both these vocalists have appeared in Detroit before with the Russian Opera Company.

Mikhail Shvetz was Kotchubey, while Elena Bussinger was Lubov, his wife. Each was responsible for good acting, although Miss Bussinger was prone to wring her hands too much over her daughter's action. Secondary parts were handled well by Vladimir Dilov as Orlik, Mazeppa's secretary, and N. Hrushko as Iskra, a lieutenant.

Scenery that was a relief to the eye and effective for all demands is credited to Yasha Anchutin. The chorus was both good to look at and to hear. Costumes were colorful and were worn well. Paul Ouglitzky directed an orchestra that knew its business. The general director of the company is Dimitri Chutro, and to him we doff our hat.

(Detroit Free Press, Feb. 20, 1934).

ЯСНА НІЧ.

Тиха ніч, ясна ніч
Все нагадує мені,
Немов сон, милу річ,
Хвилі ясні, чарівні.

Тиха ніч, ясна ніч,
Міріяди срібних зір,
Що в просторах безлічі,
Як піску серед гір.

Тиха ніч, ясна ніч,
І село, ліс і гай;
А там степ, Дніпро, Січ
І коханий мій Край.

Дм. Захарчук.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН І ЛЮДОЇДИ.

(60)

Княжна Джанзара не купила Тарзана, раба Зоанґроґаґа. Її батько, король, не хотів на це дозволити. Дуже люта, вона вернулася з тронової кімнати, куди прийшла була спеціяльно для оглянення раба. Вернувшися до своєї кімнати, де король не міг її ні бачити ні чути, вона дала попуст свому необмеженому гніванню. Вона тручала від себе служниці, тупала ногами та говорила до себе: „Я ще буду мати того раба й убю його, як захочу!"

Король устав поволі зі свого престола. „Заберіть його до каменоломів!" — він сказав, показуючи на Тарзана. „Скажи наставникови, що король бажає собі, щоби він тяжко не працював і щоб не калічили його". Як король відійшов, один з вояків шепнув другому: „Старий дурак думає, що це він придумав спосіб, який пробовано на рабі Зоантроґаґа". „Деколи мені здається, що мені терпцю не стає, коли слухаю такої безличности", відповів його товариш.

Тарзана негайно поведено з Королівської Копули до каменоломів Вельтомарісмакусіянів, що лежали якої пів милі від палати. Будовано вже девяту копулу. До неї йшла лінія рабів, обтяжених тягарами. Лінія починалася коло каменоломів. Тарзана заведено у вхід до каменолому. Зараз під поверхнею в добре освіченій кімнаті його віддано в руки настаника каменоломів. „Як називаєшся?" — спитав наставник, отвираючи велику книгу, що лежала перед ним на столі.

„Він німий", пояснив командант відділу, що привів Тарзана. „Тому він не має імени". „Отже назвемо його Великаном", сказав урядник. „Бо таким він був, заки його піймали". Він записав у книжці слово на означення великана, „Зуантроль", а при тім імя Тарзанового власника і те місто, де Тарзана піймано в полон підчас битви. Покликавши жовніра, він приказав: „Забери його до тунелю 13 на 36-тім поверсі підпирати стовпи".